

KAS BŪTU JĀZINA VECĀKIEM PAR BĒRNU DROŠĪBU INTERNETĀ?

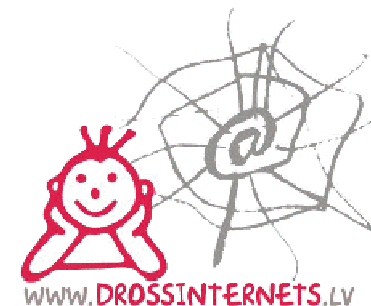
Net-Safe Latvia Drošāka interneta centrs

info@drossinternets.lv

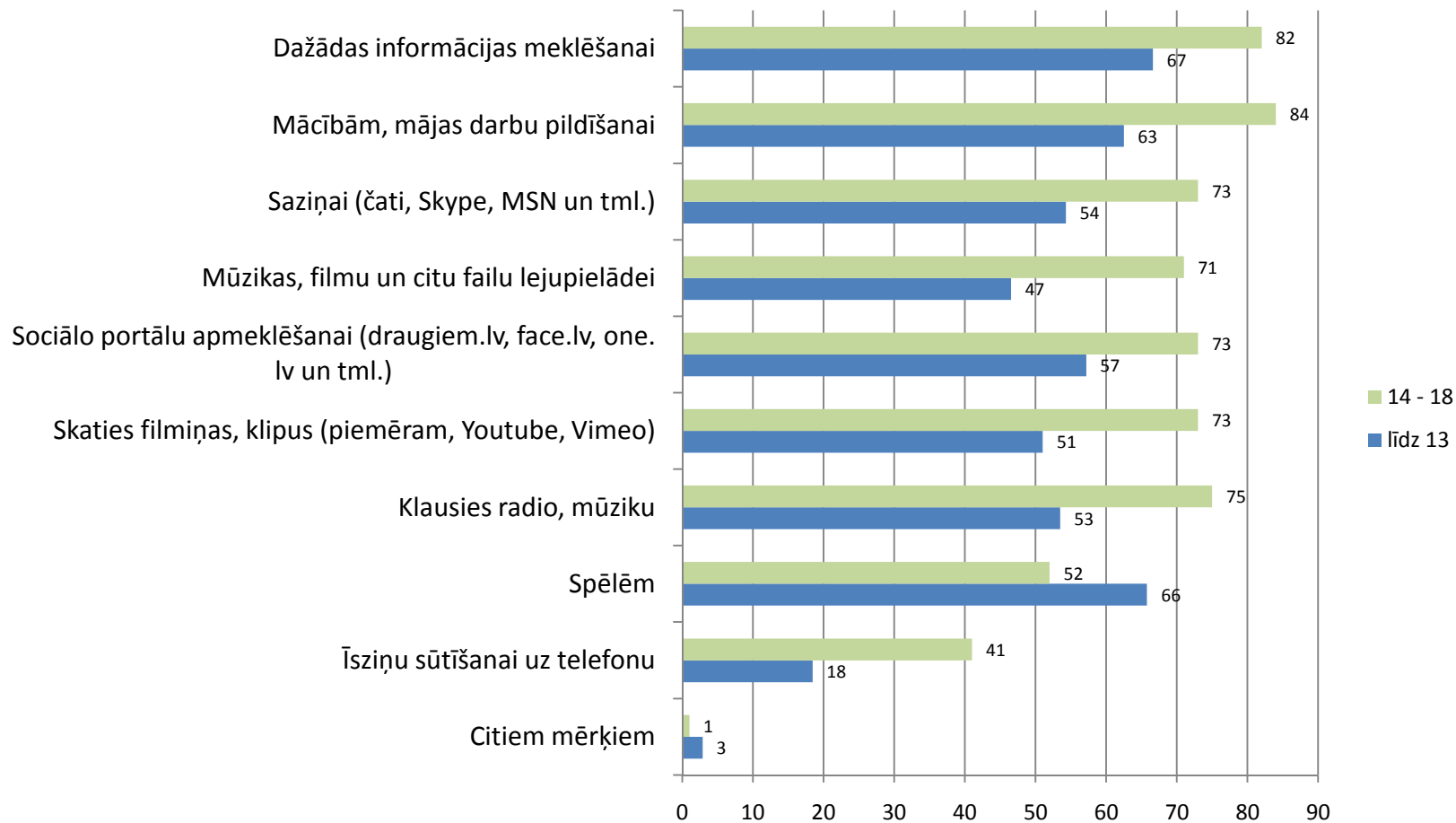
www.drossinternets.lv

PREZENTĀCIJAS PLĀNS

- Ko bērni dara internetā?
- Interneta izmantošana atbilstoši vecumam
- Riski un apdraudējumi internetā
- Pārkāpumi un atbildība internetā
- *Net-Safe Latvia* Drošāka interneta centrs
- Jautājumi un diskusija

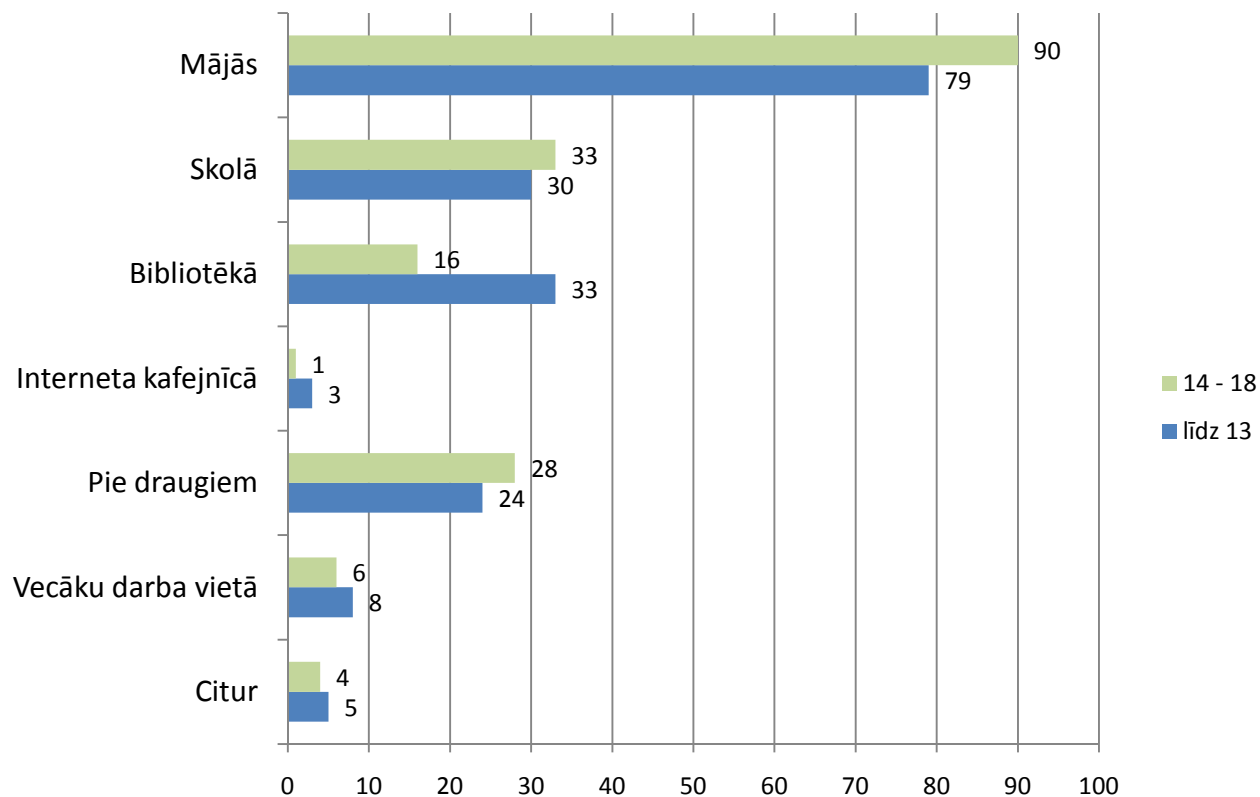

KO BĒRNI DARA INTERNETĀ?

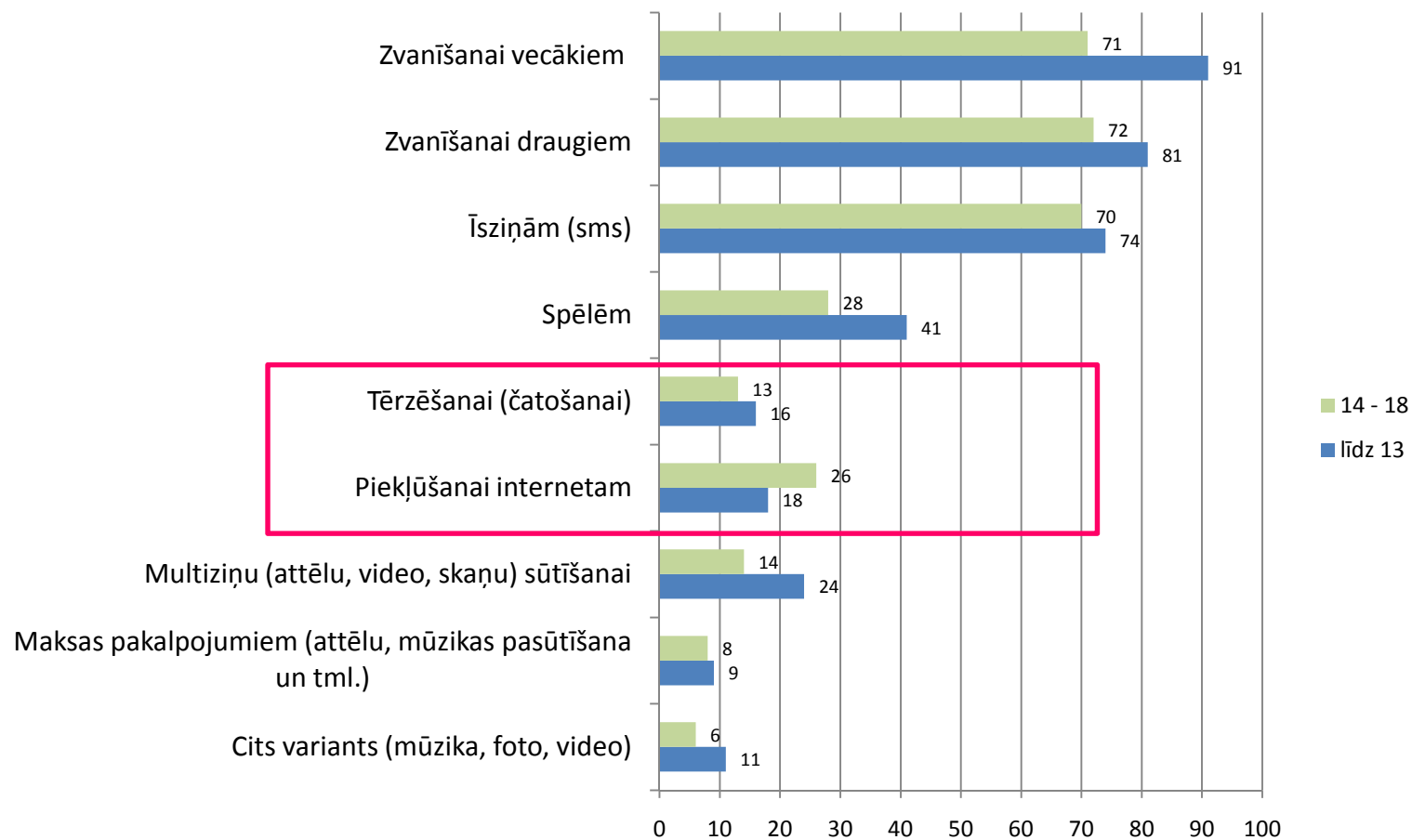
Dati: Net-Safe Latvia 2010. gada pētījums

VIETAS, KUR PIEKĻŪST INTERNETAM

Dati: *Net-Safe Latvia* 2010. gada pētījums

MOBILĀ TĀLRUŅA IZMANTOŠANAS MĒRĶI

Dati: Net-Safe Latvia 2010. gada pētījums

INTERNETA IZMANTOŠANA ATBILSTOŠI VECUMAM

LĪDZ 7 GADU VECUMAM

- Bērni līdz 7 gadu vecumam pilnībā neizprot internetā pieejamo saturu un nevar atšķirt, piemēram, reklāmas no faktiskā satura.
- Šādā vecumā bērniem nepieciešama vecāku palīdzība, lai atrastu piemērotus materiālus.
- Bērni bieži vien nesaprot atšķirību starp interneta lietošanu un spēļu spēlēšanu vai zīmēšanu savā datorā.

7 – 9 GADU VECUMĀ

- Uzsākot skolas gaitas, parādās interese reģistrēties sociālajos tīklos
- Sacensības – kuram vairāk draugu/ kuram vairāk bilžu/ sociālo spēļu spēlēšana (Ferma, Ūdenspasaule un tml.)
- Šajā vecuma grupā joprojām galvenais akcents tiek likts uz ierobežojumiem, aizsardzību un uzraudzību
- Ietiecams vecākiem un bērniem vienoties par interneta lietošanas noteikumiem un pārskatīt šos noteikumus, bērnam kļūstot vecākam

10 -12 GADU VECUMĀ

- Datoru sāk izmantot skolā
 - Mājas darbu pildīšanai – informācijas meklēšanai
 - No 5. – 7. klasei skolās paredzēta Informātika/ Datorzinības
- Bērnam joprojām ir nepieciešama vecāku uzraudzība un kontrole, kā arī pareizas lietošanas noteikumi
- Iespējams, ka bērns jau zina arī veidus, ka izvairīties no šiem noteikumiem un uzraudzības, ja viņš uzskata, ka tie ir pārāk stingri vai neatbilst viņa vajadzībām

13 -15 GADU VECUMĀ

- Interese par pornogrāfiju
- Sevis izrādīšana
- Emocionāla pazemošana

- 13–15 gadus veci pusaudži savas darbības vēlas paturēt slepenībā, īpaši tad, ja iepriekš vecāki nav interesējušies un mācījuši bērnam interneta lietošanas noteikumus
- Ir svarīgi veicināt atklātu sarunu ģimenē un vecākiem izrādīt interesi par bērna aktivitātēm un draugiem internetā

RISKI UN APDRAUDĒJUMI INTERNETĀ

- Nelāgu nodomu vadītas cilvēku aktivitātes
- Informācija, kas ir nepatiesa, nepiemērota, nelegāla
- Interneta atkarība
- Programmas, kas var tieši kaitēt datorā esošajai programmatūrai
- Lietotāja neuzmanība!

PEDOFILU AKTIVITĀTES INTERNETĀ

Par potenciālo **varmāku** un viņa centieniem sameklēt upuri liecina vairākas pazīmes:

- Uzsāk saraksti un jautā ļoti personisku informāciju
- Interesējas par bērna izskatu, pieprasa atsūtīt fotogrāfijas
- Interesējas par bērna sajūtām, cenšas kļūt par draugu, uzticības personu
- Lūdz bērnam sarunāties tiešsaistē vēlās vakara stundās
- Attiecības lūdz bērnam saglabāt kā noslēpumu

Upura vecums	Ģimenes loceklis	Paziņa	Svešinieks
0-5 (10%)	49%	48%	3%
6-11 (58%)	42%	53%	5%
12-17 (32%)	24%	66%	10%

Dati: Snyder, 2010

FINANSU KRĀPNIEKI INTERNETĀ

Finansu krāpniecība –

pikšķerēšana – *phishing* – krāpšanās veids, kādā interneta noziedznieki cenšas izmānīt no sava upura lietotājevārdus, paroles, kredītkaršu numurus, bankas kontus.

- Apmeklējot mājas lapas – kā reklāmas baneri
- E-pasta vēstules:
 - Saņemts mantojums
 - Nepieciešami starpniekpakalpojumi
 - Kādam ir tāds pats uzvārds
 - Uzvarēts e-pasta adrešu loterijā
 -

Kā neļaut sevi apkrāpt?

- Neesiet lētticīgi
- Izmantojiet tikai uzticamas institūcijas
- Neuzticiet savus datus trešajām personām
- Regulāri sekojiet līdz naudas plūsmai kontā
- Sazinieties ar institūciju tiešā veidā
- Saglabāriet informāciju par veiktajiem darījumiem, arī izdrukātā veidā

INFORMĀCIJA INTERNETĀ

- Meklētājos atrodamā informācija

- Naida kurināšana
- Ekstrēmisms, rasisms

Izmantojot meklētājprogrammas
vienmēr izmantojiet
SAFE SEARCH opciju!

- Bērniem nepiemērota informācija

- Erotika/Pornogrāfija
- Vardarbība

Pieprasiet savam IPS bezmaksas
Interneta satura filtru uzstādīšanu!

- Nelegāli materiāli

Jāziņo www.drossinternets.lv vai
Valsts Policijai!

NELEGĀLS INTERNETA SATURS:

- Materiāli, kas ataino bērnu seksuālu izmantošanu
- Pedofilu aktivitātes
- Materiāli, kas ataino krimināllikumā aizliegtu pornogrāfiju
- Pornogrāfiski materiāli bez 18+ brīdinājuma
- Etniskā/ rasu naida kurināšana
- Draudēšana, emocionāla pazemošana
- Finanšu krāpniecība

Mēs aicinām katru, kas pamana nelegālu interneta saturu, par to ziņot www.drossinternets.lv, jo nelegālais saturs pats par sevi neziņos!
Ja pamanāt ko aizdomīgu, ziņojiet un palīdziet mums padarīt internetu drošāku!
Ziņot iespējams anonīmi!
Ziņojumi tiks apstrādāti sadarbībā ar Valsts policiju!

INTERNETA ATKARĪBA

SIMPTOMI:

- Dators tiek izmantots, lai izjustu prieku, gandarījumu vai atvieglojumu;
- Pārtraucot ar datoru saistītās aktivitātes parādās disforiski simptomi – nemiers, aizkaitināmība, miega traucējumi, palielināta trauksmainība, nomāktība vai naidīgums;
- Uzmācīgas domas par internetu – domā par pieredzi, kas gūta pie datora, plāno atgriešanos pie datora, pērk jaunāko, modernāko datortehniku un programmas;
- Iegulda arvien vairāk laiku un/vai naudu ar datoru saistītās aktivitātēs;
- Parādās nevērība pret sociāliem, ģimenes, izglītības vai darba pienākumiem;
- Melo par to, cik ilgs laiks tiek pavadīts pie datora;
- Izmaiņas dienas režīmā;
- Parādās risks zaudēt nozīmīgas personiskās attiecības;
- Parādās risks zaudēt sasniegumus, kā arī turpmākas attīstības iespējas;
- Neveiksmīgi mēģinājumi kontrolēt savas ar datoru saistītās aktivitātes;
- Fiziski (somatiski) traucējumi – muguras sāpes, acu sausums, neregulāra ēšana, personīgās higiēnas neievērošana.

INTERNETA ATKARĪBA

CĒLOŅI:

- iespēja iegūt dažādas identitātes dažādās apakšvidēs
- iespēja iegūt plašu atbalsta vidi
- iespēja iegūt vidi, kurā izpaust savas dažādas psihopatoloģijas, tieksmes un noslieces
- Interneta vidē nepastāv reglamentēta kārtība un konvencionālās sabiedriskās normas
- iespēja veidot plašu un dažādu saskarsmi

Būtiski ir saprast, ka datoratkarība nav gripa, kas var uzrasties vienā dienā – vakar vēl vesels, bet šodien no rīta pamostos: slims!

Ir svarīgi izprast cēloņus, kā datoratkarība veidojas un kāpēc bērni nonāk līdz atkarībai.

INTERNETA ATKARĪBA

CĒLOŅI:

- Vecāki paši ir datora un interneta atkarības veicinātāji
- Bērns vienkārši iekrīt azartā

„... jau pusgadu bērns neiet uz skolu, sēž tikai pie datora...”,

„...pēdējā gadā kļuvis nesekmīgs visos mācību priekšmetos, no stundām bēg uz māju, lai tiktu pie datora....” ,

„kad bija nosēdējis internetā trīs diennaktis un es aizliedzu iet pie datora, izlauza istabas durvis...”,

„.... jau vairākus mēnešus ar mums nerunā, virsū neskatās, acis tikai datorā...”

INTERNETA ATKARĪBA

RISINĀJUMI:

- esam bērnam blakus gan grūtībās, gan neveiksmēs, nepārmetam viņam, palīdzam tikt ar tām galā, uzmundrinām – lai ar saviem sarūgtinājumiem un drūmajām domām viņš nāk pie mums, nevis iet virtuālajā vidē;
- aizpildām bērna laiku ar citām interesantām, labām lietām, kurās bērns var gūt pozitīvas emocijas gan no pašām nodarbēm, gan no iespējas būt kopā ar vecākiem vai draugiem.
- ja bērns ir iekritis jaunās virtuālās pasaules iespēju iepazīšanas azartā, tad nepārmetam viņam to, bet gan ar interesi ļaujam viņam izstāstīt, ko jaunu viņš ir apguvis – bet noteikti noorganizējam arī kādas reālas aktivitātes, kuras bērns varētu tikpat aizraujoši tās iepazīt.

KĀ ES VARU PASARGĀT SAVU BĒRNU?

- Pretvīrusu programmas, ugunsmūri

- ✓ Aizsargās datorā esošo informāciju
- ✓ Aizsargās pret datu zādzībām
- ✓ Aizsargās no nesakcionētas citu cilvēku piekļuves datoram

- Interneta satura filtri un vecāku kontroles programmas

- ✓ Ierobežos piekļuvi bērnam nevēlamam interneta saturam
- ✓ Ļaus vecākiem kontrolēt bērnu aktivitātes un pavadīto laiku internetā

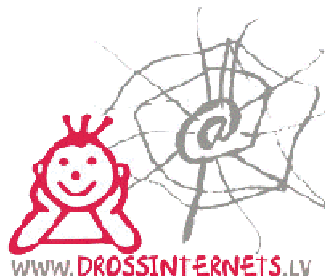
- Sarunas un informēšana par datora un interneta lietošanu

- ✓ Veicinās bērnu izpratnes veidošanos par drošu un atbildīgu interneta lietošanu
- ✓ Veicinās bērnu uzticēšanos vecākiem arī problēmsituāciju gadījumos

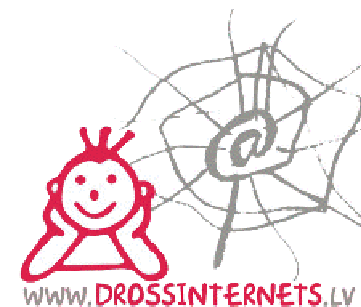
NET-SAFE LATVIA DROŠĀKA INTERNETA CENTRS

- **IZGLĪTOŠANAS DARBS:** bērnu, jauniešu, skolotāju un vecāku informēšana un izglītošana interneta satura drošības jomā – par iespējamajiem riskiem un apdraudējumiem internetā
- **ZIŅOJUMU LĪNIJA:** iespēja sabiedrībai mājas lapā www.drossinternets.lv elektroniski ziņot par atklātajiem pārkāpumiem un nelegālu saturu internetā
- **UZTICĪBAS TĀLRUNIS 116111:** iespēja bērniem/jauniešiem ziņot par pārkāpumiem internetā un saņemt psihologa atbalstu

Līdzfinansē ES
Safer Internet
programma

PALDIES PAR UZMANĪBU!

Net-Safe Latvia Drošāka interneta centrs

info@drossinternets.lv

www.drossinternets.lv